

VICTORIA JOHNSON: ELEKTRISK FIOLIN I DET DIGITALE ROM

INNLEDNING

Bedømmelseskomiteen har bestått av førsteamanuensis Live Maria Roggen, Norges musikkhøgskole (leder av komiteen), professor Anna Lindal, Det kunstneriske fakultetet ved Universitetet i Göteborg, og professor Wayne Siegel, Det Jyske Musikkonservatorium i Århus. Seniorrådgiver Hege Brodahl har fungert som komiteens sekretær.

Bedømmelseskomiteen har i sin vurdering forholdt seg til følgende dokumenter:

- Reglement for stipendprogrammet for kunstnerisk utviklingsarbeid
- Prosedyre for sluttvurdering
- Retningslinjer for bedømmelseskomiteens arbeid
- Victoria Johnsons prosjektbeskrivelse
- Victoria Johnsons prosjektsammendrag
- Victoria Johnsons oppmelding til sluttvurdering

PRESENTASJON AV KUNSTNERISK RESULTAT

Den offentlige presentasjonen av det kunstneriske resultat fant sted ved forestillingen "MUSIKKAKADEMIET: Elektrisk fiolin i det digitale rom" ved Norges musikkhøgskole 28. mars 2011. Ved forestillingen fremførte Victoria Johnson følgende program:

- Henrik Hellstenius: Victoria Teller, versjon IV B
- Victoria Johnson /Alexander Refsum Jensenius: Transformation
Improvisasjon for videokamera, elektronikk og elektrisk fiolin. Kroppslig kontrollfunksjon for lyd i rom
- Victoria Johnson/Peter Tornquist /Ellen Røed: Atlas og Apollo
Installasjoner i foajeen
- Victoria Johnson/Ignas Krunglevicius:
Dokumentasjon fra stipendiatprosjektet i nye kantine
- Thomas Dahl: No Reason Aftermath
Improvisasjon for elektrisk fiolin og elektronikk
- John Hegre: TBA
Verk/improvisasjon for elektrisk fiolin og gitareffekter
- Victoria Johnson/Peter Tornquist: Improvisasjoner
- Knut Vaage: Multimorf 2
For elektrisk fiolin, liveelektronikk og video
- Knut Vaage: Elektra
For elektrisk fiolin, liveelektronikk og video

Bedømmelseskomiteens godkjenning av det kunstneriske resultat forelå 1. april 2011.

KRITISK REFLEKSJON OG TILLEGGSDOKUMENTASJON

Bedømmelseskomiteen mottok Victoria Johnsons kritiske refleksjon i skriftlig form (150 sider). Ut over dette mottok komiteen en CD med følgende spor:

1. Victoria Johnson og Diemo Schwarz: Suspended Beginnings I
2. Victoria Johnson og Diemo Schwarz: Suspended Beginnings II
3. Victoria Johnson og Peter Tornquist: Improvisasjon
4. Knut Vaage: Multimorf II, Thorolf Thuestad, lyddesign
5. Knut Vaage: Electra
6. John Hegre: TBA
7. Thomas Dahl: No Reason Aftermath
8. Henrik Hellstenius: Victoria teller II, Edvin Østvik, lyddesign

Bedømmelseskomiteens godkjenning av den kritiske refleksjonen ble avgitt 6. juni 2011.

DISPUTAS

Disputas ble gjennomført i Levinsalen ved Norges musikkhøgskole 21. juni 2011.

ENDELIG INNSTILLING OG KOMITEENS KONKLUSJON

Kandidaten Victoria Johnson, har i løpet av stipendiatperioden skapt et nytt repertoar og improvisasjoner for el-fiolin i samarbeid med ulike komponister. I disse arbeidene har Johnson utforsket uttrykksmulighetene i instrumentet, og opparbeidet kunnskap og erfaring med elektronisk bearbeiding av lyd, og ulike kontrollere/elektroniske styringsverktøy for liveframføring. Hovedfokus for prosjektet har vært å utforske det kunstneriske potensialet i el-fiolinen, kunstnerisk bruk av musikkteknologi, utvidelse av utøverrollen med vekt på medskapning og formidling, og utvidelse av konsertformatet.

Johnson har gjennom sitt prosjekt iscenesatt møter mellom ulike teknikker: Innlærte føringer fra flere hundre års fiolinteknikk opp imot state of the art musikkteknologiske verktøy, de siste i utvikling mens prosjektet skrider fram. Skrevet og improvisert musikk har blitt likestilt og utforsket. Til alle verkene har Johnson bidratt med eget musikalsk materiale, improvisasjoner og kunnskap om klangpaletten på elektrisk fiolin, og hun har vært i kontinuerlig prosess med komponister og programmerere. Skillet mellom komponist- og utøverrollen har tidvis vært visket ut.

I dette landskapet framstår Victoria Johnson som en genuint nysgjerrig utøver med en sterk integritet. Hun har møtt sine samarbeidspartnere i prosjektet med en eventyrlysten og løsningsorientert innstilling. Samtidig som hun som utøver er åpen for utvikling gjennom å gå inn og engasjere seg i nye og ukjente sammenhenger, synes hun å ha vært seg bevisst mange av de preferanser og begrensninger hun har hatt med seg inn i samarbeidet, noe bedømmelseskomiteen anser som positivt.

ORIGINALITET

Johnson framstår som en selvstendig og original utøver, som viser en sterk utforskertrang i forhold til å utvikle lyden i instrumentet og å utforske ulikt musikalsk materiale; hun viser overbevisende lyst og evne til å videreutvikle seg som kunstner innenfor nye og oppdaterte musikalske uttrykk, samt å utvikle tverrkunstneriske samarbeid. Bruken av el-fiolin i så mange ulike musikalske kontekster er dessuten et originalt valg.

UTTRYKK

Johnson har et høyt nivå som instrumentalist, hun fremstår som en dyktig el-fiolinist og improvisasjonsmusiker. Hennes kunstneriske uttrykk som solist er personlig og tydelig. På scenen har hun sterk tilstedeværelse og fokus. I dette prosjektet har hun fått tydelig eierskap og overskudd i forhold til verkene, noe som har gjort det mulig for henne å demonstrere rike uttrykksmuligheter.

KONSISTENS

Bedømmelseskomiteen opplever at Johnsons prosjekt er konsistent på flere plan: At hun her har valgt bort den akustiske fiolinen, og gjennomfører hele prosjektet på el-fiolin, gjør prosjektet konsistent. Hennes uttrykkspalett på el-fiolinen henger godt sammen og framstår for komiteen som konsistent. Johnsons valg om å jobbe medskapende på flere plan gjennom hele prosjektet; musikalsk/improvisatorisk, elektronisk, scenisk, samt gjennom samarbeid med visuelle uttrykk; gir både selve prosjektet og hennes deltakelse i prosjektet konsistens.

AKTUALITET

Kandidatens prosessorienterte samarbeid med komponister er ett element som gir prosjektet høy aktualitet. Likeså er den utstrakte bruken og rendyrkingen av improvisatoriske virkemidler et aktuelt område, som i dag kan sees som sentralt i "den moderne musikerens vei videre".

Det utøvende arbeidet med den elektriske fiolinen og med å utvikle improvisasjonen og klangpaletten har vist seg å skape interesse hos klassiske fiolinstudenter ved Norges musikkhøgskole. Bedømmelseskomiteen ser ikke bort fra at et så godt gjennomført kunstnerisk prosjekt på el-fiolin vil kunne gi instrumentet økt aktualitet.

Arbeidet med å opparbeide et overbevisende teknisk og kunstnerisk nivå i bruken av ulike elektroniske komponenter og virkemidler er svært aktuelt og bør ha interesse for mange andre utøvere på det elektroakustiske feltet.

Samarbeid med visuelle kunstuttrykk, slik som musikk og scenografi, musikk og video/billedkunst, samt eksperimentering med ulike konsertformer, har lenge vært et aktuelt område for utøvere innen eksperimenterende musikk. I dagens digitaliserte og fragmenterte kunst- og medievirkelighet er det mer aktuelt enn noensinne.

FORMIDLING

Kandidaten har vist stor bredde og aktivitet i arbeidet med å formidle sitt prosjekt. I stipendiatperioden har hun gjennomført 29 konserter/forestillinger i direkte tilknytting til prosjektet samt tre fremføringer med relevant repertoar for prosjektet. I tillegg er det skrevet tre artikler med basis i prosjektet; "Victoria counts - A case study with electronic violin bow" (ICMC 2008), Knut Guettler, Hans Wilmers og Victoria Johnson, "Suspended Beginnings" (NIME 2011), Diemo Schwarz og "Transformation-Performing the Electric Violin in a Sonic Space" (2011), Alexander Refsum Jensenius og Victoria Johnson.

Gjennom den offentlige presentasjonen av prosjektets kunstneriske resultat, "MUSIKKAKADEMIET: Elektrisk fiolin i det digitale rom", viste kandidaten god evne til å knytte til seg og samarbeide med en stor og koordinert gruppe av spesialister, og å gjennomføre produksjoner på et høyt profesjonelt nivå.

I tillegg kommuniserer kandidaten, gjennom sin sceniske tilstedeværelse, godt med publikum.

BIDRAG TIL FAGUTVIKLING I FELTET

Det musikalske fagfelt i Johnsons prosjekt består, i likhet med mye av vår samtids eksperimentelle musikk, av sammenvevde elementer fra flere musikkområder: elektroakustisk musikk, improvisasjonsmusikk, støymusikk, samt et utviklingsområde som kjennetegnes av tette samarbeid mellom utøver og komponist. Johnson viser god kjennskap til fagfeltet nasjonalt og internasjonalt og gjør godt rede for det kunstneriske prosjektets plassering i fagfeltet. Det foregår i dag mye forskning og utviklingsarbeid på høyt nivå innen de nevnte delområdene. Johnsons stipendiatarbeid står i denne sammenhengen fram som imponerende helstøpt. Dette skyldes ikke minst måten hun plasserer og engasjerer seg på, at hun gjør seg selv til dreiepunkt for de ulike impulsene, bearbeider og internaliserer dem, for deretter å reflektere på et personlig nivå. Disse kvalitetene ved prosjektet bidrar etter bedømmelseskomiteens syn til fagutvikling i feltet.

Victoria Johnson har i sitt 150 sider lange refleksjonsnotat redegjort for arbeidet med det kunstneriske prosjektet fra prosjektets start til dagens resultat. Johnson tillater seg gjennomgående flere åpne spørsmål enn bastante svar. Fokuset for hennes refleksjoner er i hovedsak delt mellom det gjennomføringstekniske og hennes personlige prosess som kunstner. Komiteen finner det spesielt interessant å lese Johnsons refleksjoner omkring ulike utfordringer som kan oppstå når kunstnere med høye krav innen respektive fagområder samarbeider, og hvilke faglige synergieffekter som kan oppstå i et slikt samarbeid. Betrachtingene er nedfelt i et tydelig og konkret språk som gir refleksjonsarbeidet et overbevisende uttrykk der mye blir interessant og relevant for alle felter av kunstmusikk.

Med dagens utviklingstakt på hard-/firm-/softwaresiden, må en som skal jobbe med elektronisk bearbeidet musikk holde seg kontinuerlig oppdatert. Johnson viser gjennom valg av utstyr og samarbeidspartnere at hun skjønner betydningen av dette. Samtidig er det tydelig at musikken og uttrykket er hennes mål, ikke teknologien som sådan. Det siste er ingen selvfølge på det musikkteknologiske feltet, og bedømmelseskomiteen mener at Johnson har gitt et viktig bidrag til den kunstneriske fagutviklingen i dette feltet.

Å gå inn i til dels udefinerte, improviserte landskaper, særlig der det gjøres bruk av teknologiske verktøy, kan fort føre til et vilkårlig, påtvunget eller diffust kunstnerisk uttrykk. Man må hele tiden kjenne sitt utgangspunkt og sitt ståsted. Victoria Johnson har gjennom sitt stipendarbeid vist at integritet og åpenhet er en heldig kombinasjon når man skal drive kunstnerisk utviklingsarbeid innen improvisasjons- og eksperimentell musikk.

Innen strykerfeltet kan man hevde at denne typen el-fiolinprosjekt er marginalt. På den annen side: I dagens eklektiske musikalske virkelighet, der ny og gammel musikk fra ulike tradisjoner stadig oftere møtes og kanskje blandes i dét utøvere deltar fordomsfritt i ulike musikkformer på nye scener, kan man like gjerne argumentere for at all ny/utvidet bruk av strykeinstrumenter på høyt kunstnerisk nivå bidrar til utvikling i feltet.

DISPUTAS

Kandidaten gjennomførte en god disputas. Hun fremsto som trygg i situasjonen og besvarte opponentenes spørsmål på en overbevisende måte. Allerede i sin egen gjennomgang av prosjektet besvarte hun noen av bedømmelseskomiteens forberedte spørsmålsstillinger, slik at opponentene fikk anledning til å gå dypere i materien under den påfølgende samtalen. Gjennomgangen presenterte dessuten nye kunstfaglige spørsmål, og støttet således opp om inntrykket fra den kunstneriske presentasjonen og den kritiske refleksjonen. Også ved disputasen ga Victoria Johnson et åpent og reflektert inntrykk, og der opponentene presenterte nye spørsmålsstillinger ble disse besvart med personlig engasjement. Hun reflekterte med trygt fotfeste i sin egen erfaring, og kunne derigjennom behandle nye tanker og ideer på en naturlig og interessant måte. Disputasen bekreftet kandidatens nyskapende potensial.

KOMITEENS KONKLUSJON

På bakgrunn av det kunstneriske resultat, den kritiske refleksjon, tilleggsdokumentasjon og disputasen er bedømmelseskomiteen kommet til følgende vurdering: Bestått.

Göteborg/Århus/Oslo, 7. juli 2011

Anna Lindal
professor

Wayne Siegel
professor

Live Maria Roggen
førsteamanuensis